

SISÄLLYSLUETTELO

Kaupunginhallitus ote pöytäkirjasta 18.06.2025

23 § Vastaus vanhusneuvoston aloitteeseen vanhusneuvoston edustajien aseman vahvistamisesta	1
- Vanhusneuvoston nykyiset toimintasäännöt	4
- Aloite vanhusneuvoston edustajien aseman vahvistamisesta	7

23 § Vastaus vanhusneuvoston aloitteeseen vanhusneuvoston edustajien aseman vahvistamisesta

VD/8613/00.02.03.00/2024

PT/RP/TO/LR/JK/MT

Vanhusneuvoston puheenjohtajisto on selvittänyt mahdollisuutta päivittää neuvoston toimintasääntöjä. Laajamittaista päivitystä ei nähty ajankohtaisena, mutta todettiin, ettei järjestöedustajien asemaa ole määritelty toimintasäännöissä. Järjestöedustajat ovat nykyisellään asiantuntijajäseniä, mistä kaupunginhallitus on tehnyt päätöksen 27.3.2023 § 7.

Puheenjohtajisto on valmistellut kaupunginhallitukselle lähetettävän aloitteen järjestöedustajien merkitsemisestä varsinaisiksi jäseniksi toimintasääntöön. Tämän lisäksi vanhusneuvostolle toivotaan puhe- ja läsnäolo-oikeutta kaupungin lautakuntiin.

Aloitteen luonnos esitellään kokouksessa, ja siitä käydään keskustelu.

Vanhusneuvosto 27.3.2025

Esitys:

Päätetään

- a) hyväksyä aloite.

Päätös:

Päätettiin hyväksyä aloite.

Konsernijohtoon ja elinvoiman toimiala toteaa vastauksenaan seuraavaa:

Kaupunginhallituksen päätöksen 7.8.2023 23 § perusteella vanhusneuvosto on kutsunut eläkeläisjärjestöjen edustajia asiantuntijoiksi puhe- ja läsnäolo-oikeudella. Vanhusneuvoston nykyisen käytännön mukaisesti asiantuntijajäsenille on maksettu kokouspalkkiota samoin kuin varsinaisille edustajille. Vanhusneuvosto on esittänyt, että asiantuntijat nimettäisiin varsinaisiksi jäseniksi.

Vanhusneuvoston muodostaminen määräytyy sekä **kuntalain 27 §** että Vantaan kaupungin **hallintosäännön 2 luku 2 §** perusteella. Kuntalaki sallii vaikuttamistoimielimille hyvin laajan kokoonpanon, eikä sen puolesta estettä järjestöedustajien valinnalle ole. Hallintosääntö määrittelee, että vanhusneuvoston kokoonpanosta, asettamisesta ja toimintaedellytyksistä päättää kaupunginhallitus. Näin ollen lain ja hallintosäännön puitteissa on mahdollista, että kaupunginhallitus päättää vanhusneuvoston kokoonpanosta eri tavalla kuin mitä on tehty aiemmin. Kuitenkin vanhusneuvoston edustajat tulevat valituksi osana demokraattista järjestelmää kuntavaalituloksen pohjalta, kun taas järjestöedustajat valitaan kunkin omien tahojen toimesta.

Mikäli varsinaisia jäseniä nimettäisiin järjestöjen edustajista, siirtyisi vanhusneuvoston sisäinen päätäntävalta rakenteellisesti pois Vantaan kaupunkilaisilta. Näin ollen järjestöjen edunvalvonnan

vahvistaminen demokratian kustannuksella ei ole kunnallisen demokratian näkökulmasta kannatettavaa. On tärkeää, että varsinainen päätäntävalta vanhusneuvostossa pysyy kaupunginhallituksen valitsemien edustajien hallussa. Toimiala katsoo, että järjestöjen edustajat pystyvät osallistumaan neuvoston toimintaan täysipainoisesti myös puhe- ja läsnäolo-oikeudella.

Aloitteen toisessa osassa esitetään, että vanhusneuvoston jäsenelle myönnettäisiin läsnäolo- ja puheoikeus kaupunkiympäristön sekä kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin lautakuntien kokouksiin. Kuten aloitteessakin todetaan, lautakunnat päättävät itsenäisesti, minkä tahojen edustajia kutsuvat kokouksiinsa. Toimialan näkemys on, että kunnallisen demokratian näkökulmasta lautakuntien itsenäistä päätäntävaltaa paikalle kutsuttavien tahojen edustajien suhteen ei ole tarpeen rajoittaa tai muuttaa.

Aloitteessa mainitaan nuorisovaltuuston erityinen asema ja rinnastetaan vanhusneuvosto nuorisovaltuustoon. Nuorisovaltuuston muodostaminen määräytyy toisaalta **kuntalain 26 §** perusteella sekä Vantaan kaupungin **hallintosäännön 2 luku 2 §** perusteella. Lisäksi **hallintosäännön 9 § ja 10 §** määrittelevät nuorisovaltuuston edustajan läsnäolo- ja puheoikeuksista eri toimielimissä.

On huomattava, että nuorisovaltuuston kokoonpano määräytyy Vantaalla nuorisovaltuustovaalien tuloksen mukaisesti. Tämä ero on perustavanlaatuinen vanhusneuvostoon verrattuna, sillä nuorisovaltuusto muodostuu kuntavaaleissa valtaosin äänioikeudettomien nuorten itse valitsemana, eikä se näin ollen samalla tavoin ole osa kuntavaalien demokraattista prosessia. Nuorisovaltuuston osalta erityisjärjestelyt ovat hyväksyttäviä juuri siitä syystä, että heidän edustamallaan väestöosalla ei pääasiallisesti ole äänioikeutta kuntavaaleissa eikä siten heidän äänensä muutoin kuulu kunnallisessa demokratiassa. Samoin on syytä myös huomioda, että mikäli vanhusneuvoston jäsenille myönnettäisiin läsnäolo- ja puheoikeus lautakuntiin, tulisi sama ulottaa myös muihin vastaaviin vaikuttamistoimielimiin.

Konsernijohtoon ja elinvoiman toimiala pitää vanhusneuvostoa tärkeänä vaikuttamiskanavana kaupungin päätöksiin ja näkee, että ikäihmisten edunvalvonnan aktiivisuus on syytä pitää korkealla tasolla. Toimiala kuitenkin katsoo, etteivät aloitteessa esitetyt toimenpiteet ole tarkoituksenmukaisia.

Kaupunginhallitus 18.6.2025 § 23

Kaupunginjohtajan esitys:

Päätetään antaa vanhusneuvostolle toimialan esityksen mukainen vastaus.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Liitteet:

- Vanhusneuvoston nykyinen toimintasääntö
- Aloite vanhusneuvoston edustajien aseman vahvistamisesta

Toimeenpano: Lakiasiat ja päätösvalmistelu

Muutoksenhaku: 3.1. Muutoksenhaku- ja valituskielto

Lisätiedot:

Hallintojohtaja Leena Rusanen

(etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

VANTAAN VANHUSNEUVOSTON TOIMINTASÄÄNTÖ

Hyväksytty Kaupunginhallituksen kokouksessa 20.9.2021.

1 § Tarkoitus

Vantaan vanhusneuvosto on kuntalain 27 §:ssä tarkoitetulla tavalla ikääntyneen väestön osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien varmistamiseksi asetettu vaikuttamistoimielin.

Kuntalain 27 §:n mukaan vanhusneuvostolle on annettava mahdollisuus vaikuttaa kunnan eri toimialojen toiminnan suunnitteluun, valmisteluun ja seurantaan asioissa, joilla on merkitystä ikääntyneen väestön hyvinvoinnin, terveyden, osallisuuden, elinympäristön, asumisen, liikkumisen tai päivittäisistä toiminnoista suoriutumisen taikka heidän tarvitsemiensa palvelujen kannalta.

2 § Kokoonpano

Kaupunginhallitus valitsee vanhusneuvoston jäsenet ja henkilökohtaiset varajäsenet kahden vuoden toimikaudeksi.

Kaupunginhallitus valitsee Vantaan vanhusneuvostoon vähintään 10 jäsentä. Yksi jäsen valitaan sotaveteraanijärjestöjen edustajista. Kullekin jäsenelle nimetään varajäsen.

Kaupungin toimialat ja Vantaan seurakuntayhtymä nimeävät vanhusneuvostoon asiantuntijaedustajat ja heidän henkilökohtaiset varajäsenensä.

Kaupunginhallituksella on oikeus nimetä vanhusneuvostoon oman edustajansa, jolla on puheoikeus.

Vanhusneuvosto voi pyytää kokouksiinsa asiantuntijoita kuultavaksi.

Mikäli vanhusneuvoston jäsen tai varajäsen eroaa kesken toimikautta, kaupunginhallitus valitsee uuden jäsenen tai varajäsenen toimikauden jäljellä olevaksi ajaksi.

Asiantuntijaedustajan erotessa uuden edustajan valitsee hänen edustamansa toimiala tai seurakuntayhtymä.

Kaupunginhallitus nimeää vanhusneuvoston puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan vanhusneuvostoon valituista jäsenistä.

3 § Tehtävät

Vanhusneuvosto

1. osallistuu ikääntyneen väestön hyvinvoinnin, terveyden, toimintakyvyn ja itsenäisen suoriutumisen arviointiin yhteistyössä muiden toimielinten kanssa
2. osallistuu ikääntyneiden terveyttä ja hyvinvointia sekä itsenäistä suoriutumista edistävien palvelujen suunnitteluun sekä seuraa ja arvioi näiden palvelujen toteutumista
3. edistää ikääntyneen väestön mahdollisuutta osallistua elinoloihinsa vaikuttavien palvelujen suunnitteluun valmisteluun ja seurantaan
4. ottaa kantaa ja antaa lausuntoja asioista, joilla on vaikutusta iäkkään väestön elinoloihin ja iäkkäiden henkilöiden palveluihin
5. laatii oman toimintasuunnitelman ja toimintakertomuksen
6. tekee aloitteita kaupunginhallitukselle vanhusneuvoston kohderyhmää koskevissa asioissa.

Aloite tulee tehdä kirjallisesti.

Tehtävänsä toteuttamiseksi vanhusneuvosto osallistuu aktiivisesti Vantaan ikääntymispoliittisen ohjelman ja sen toimeenpanosuunnitelman seurantaan, suunnitteluun ja toteuttamiseen yhdessä kaupungin toimialojen ja työryhmien kanssa.

4 § Kokoukset

Vanhusneuvosto pitää kokouksensa päättäminään aikoina. Tarvittaessa vanhusneuvosto kokoontuu puheenjohtajan tai hänen estyneenä ollessaan varapuheenjohtajan kutsusta muinakin aikoina.

Vanhusneuvosto on päätösvaltainen, kun enemmän kuin puolet jäsenistä on läsnä.

Puheenjohtajan on kutsuttava kokous koolle, jos vähintään neljä (4) jäsentä sitä vaatii.

5 § Sihteeri

Vanhusneuvoston sihteerin tehtävät hoitaa kaupunginhallituksen määräämän toimialan osoittama henkilö. Sihteerin tehtävänä on koordinoida vanhusneuvoston käsiteltäviksi tulevien asioiden valmistelua ja toimia kokousten sihteerinä.

Aloite: Vanhusneuvoston edustajien aseman vahvistaminen

VD/8613/00.02.03.00/2024

Pian päättyvän valtuustokauden myötä toimielimien luottamushenkilöt valitaan uudestaan. Vanhusneuvosto näkee tässä hyvän tilaisuuden keskustella, kuinka vaikuttamistoimielinten edustajien asemaa voidaan vahvistaa.

Nyt voimassa olevan toimintasäännön mukaan Vantaan vanhusneuvostossa on vähintään kymmenen kaupunginhallituksen nimeämää varsinaista jäsentä, joista yksi on valittu sotaveteraanijärjestöjen edustajista sekä kullekin varajäsen.

Lisäksi kokouksiin osallistuvat kaupunginhallituksen nimeämä edustaja, asiantuntijaedustajat kaupungin kolmelta toimialalta ja seurakuntayhtymältä sekä kuusi eläkeläisjärjestöjen edustajaa. Järjestöedustajien asemaa ei ole kuitenkaan määritetty toimintasäännöissä. Kaupunginhallituksen päätöksellä 27.3.2023 § 7 eläkeläisjärjestöjen edustajat toimivat kokouksessa asiantuntijajäsenenä, joilla on läsnäolo- ja puheoikeus.

Vanhusneuvoston työskentelystä saatujen kokemusten perusteella vanhusneuvosto haluaa ehdottaa seuraavaa:

1. Eläkeläisjärjestöjen edustajien aseman vahvistaminen

On tärkeää varmistaa, että eläkeläisjärjestöjen edustajat ovat jatkossa vanhusneuvoston täysivaltaisia jäseniä. Vaikuttamistoimielimellä tulee olla tehokas, toimiva ja kattava yhteys kaupungin ikääntyneeseen väestöön, heidän edustamiinsa yhteisöihin sekä vapaaehtoistyöhön perustuvaan toimintaan. Näin taataan, että kaupungin kehittämistyössä hyödynnetään ikääntyneen väestön osaamista ja arjen tuntemusta.

Kustannusvaikutuksia päätöksellä ei olisi, sillä eläkeläisjärjestöjen edustajat saavat nykyisellä käytännöllä kokouspalkkion siinä missä varsinaiset edustajat.

2. Vanhusneuvoston edustaja kaupungin lautakuntiin

Vanhusneuvoston vaikuttamistyön onnistumisen kannalta on tärkeää, että ikäihmisten ääni tulisi kuuluville jo päätöksenteon varhaisessa vaiheessa.

Tästä syystä ehdotamme, että vanhusneuvoston jäsenelle myönnetään läsnäolo- ja puheoikeus kaupunkiympäristön sekä kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin lautakuntien kokouksiin. Näissä lautakunnissa linjataan eniten ikäihmisten palveluihin ja ympäristöön vaikuttavista asioista.

Vanhusneuvoston edustajan läsnäolo keskeisissä päätöksentekokoelimityssä tukee ja monipuolista laadukasta päätöksentekoa. Suora ja välitön yhteys helpottaa ja nopeuttaa keskinäistä viestintää ja tiedonjakoa.

Kaikista vaikuttamistoimielimistä vain nuorisovaltuustolla on edustaja kaupungin lautakunnissa vuodesta 2012 alkaen. Tätä on perusteltu muun muassa sillä, että alaikäisillä ei ole mahdollisuutta äänestää kuntavaaleissa. Vaikka tämä on totta, ei se saa olla peruste sille, etteikö myös vanhusneuvoston vaikuttamistyön edellytyksiä voitaisi vahvistaa.

Lautakunnat päättävät itsenäisesti minkä tahoen edustajia kutsuvat kokouksiinsa. Kaupunginhallitus voi kuitenkin kehoittaa lautakuntia laajentamaan kutsulistaansa ehdotetulla tavalla.